

Årsberetning

2024

Indhold

•	Året der gik	1
•	Politiske fokusområder	3
•	Råd, netværk og alliancer	6
•	Projekterne	8
•	Kampagner og kommunikation	9

Året der gik

I 2024 oplevede vi en dramatisk forværring af klimakrisen, og globalt er temperaturen nu 1,6 grader over det førindustrielle niveau. I Europa er temperaturen steget med 2,4 grader. Samtidig har produktionen af olie og gas slået nye rekorder, hvilket forværrer klimakrisen.

Årets store positive nyhed var, at solceller, vindmøller og batterier globalt er i eksplosiv vækst med hastigt faldende priser. Men i Danmark så vi desværre, at udbygningen med sol og vind er gået i stå, hvorfor der er behov for at sætte endnu mere kraft ind på at fjerne snubletrådene. En anden af årets positive nyheder er, at salget af elbiler har overhalet salget af nye fossilbiler i Danmark, og det er en sag, som Rådet for Grøn Omstilling længe har arbejdet for.

I 2024 blev der også indgået en grøn trepartsaftale for landbruget, som vil føre til udtagning af mere landbrugsjord, braklægning af lavbundslande, mere skovrejsning, bedre beskyttelse af vandmiljøet og en gradvis indførsel af det, der kan blive verdens første CO₂-afgift for landbruget. Der var mange positive elementer i den historiske aftale, men den gav heller ikke et samlet bud på

en strukturel omstilling af landbruget væk fra den store animalske produktion over til plantebaserede fødevarer. Desuden kræves højere ambitioner og mere forpligtende indgreb, hvis vi skal stoppe den voksende havdød og sikre, at Danmark lever op til EU's vandrammedirektiv.

Ved Europa-Parlamentsvalget var der markant fremgang til de kristendemokratiske og konservative partier, mens de grønne stemmer blev svækket. Det gør det sværere at opnå flertal for vigtige klima- og naturbeskyttelsestiltag. Der er risiko for et politisk backlash mod EU's Green Deal og de grønne fremskridt, der er opnået siden 2019. De grønne NGO'ere – som RGO og vores europæiske samarbejdspartnere – har fået langt sværere arbejdsbetingelser.

Rådet for Grøn Omstilling har i årets løb lavet en række rapporter, notater og positionspapirer om, hvordan vi kan løse de forbundne klima-, energi-, natur- og ressourcekriser. I september 2024 udgav vi to større rapporter om det: Først en rapport om, hvordan vi kan sætte ekstra fart på det cirkulære byggeri Danmark, der vakte opsigt i byggebranchen og på Christiansborg.

Og siden fremlagde vi et samlet og gennemregnet bud på, hvordan Danmark kan opbygge et fossilfrit energisystem frem mod 2040. Rapporten "Ren energi – indenfor planetære grænser i 2040" – der var udarbejdet som led i et projekt finansieret af otte grønne frontløbervirksomheder – blev fremlagt ved en større conference i Det Ny Teater i København.

Den viser, at Danmark i 2040 kan blive et klimapositivt samfund, så vi kan frigøre os fra afhængigheden af fossile brændsler og komme til at leve indenfor de planetære grænser i stedet for at sprænge dem.

RGO har ikke kun opereret som en tænketank, men også engageret sig som handletank i vores *policy advocacy* arbejde. Vi har ført en åben og kritisk dialog med centrale beslutningstagere i Danmark og Bruxelles om at fremme miljøfaglige og evidensbaserede løsninger. Vi har vist, hvordan man kan accelerere den grønne omstilling af samfundet med omkostningseffektive og realistiske løsninger.

RGO har etableret sig som en selvstændig, videnbaseret og tydelig stemme i landskabet af grønne NGO'ere og tænketanke. Vores primære fokus ligger i fire hovedklynger: Energi, cirkulær økonomi, fødevarer/bioressourcer og transport.

Sekretariatet har i 2024 arbejdet med en *stribes af projekter*, der strækker sig over brede dele af den

grønne dagsorden. Via projektbevillinger har vi fået mulighed for at arbejde med samfundets største klima-, energi- og naturudfordringer. Gennem projekterne har vi udbygget vores faglige viden og fået et stærkere netværk til de centrale stakeholders.

Vi har engageret os i den offentlige debat om klimapolitik, vedvarende energi, energieffektivisering, elektrificering af vejtransporten, grønne e-fuels til skibs- og luftfarten, højere klima- og miljøkrav til landbruget, beskyttelse af det truede havmiljø, samt cirkulært byggeri. Derudover har vi været med i en stribe netværk, arbejds- og følgegrupper, hvor vi har bidraget med faglig viden og løsningsforslag.

Organisationens økonomi har desværre været under hårdt pres i 2024. Vi måtte i årets løb sige farvel til flere gode medarbejdere og lave stram omkostningsstyring. Bestyrelsen og Sekretariatet fik i samarbejde lavet en genopretningsplan, der var med til at sikre RGO's fortsatte virke i en ny virkelighed, hvor vi må klare os uden finanslovsmidler. Det er lykkedes for os at sikre et overskud på driften. Fremadrettet er vi meget afhængige af, at der skaffes funding til nye projekter.

De økonomiske bidrag fra medlemmerne er vigtige for at sikre os flere frie midler til at lave vores arbejde til gavn for klimaet og miljøet, men disse indtægter har været lavere end forventet. Fremadrettet skal vi arbejde for at udvide medlemsantallet, da de er et vigtigt fundament for vores forenings arbejde.

I årets løb har vi fået lidt flere virksomhedsmedlemmer, og vi har oprettet et stærkt Advisory Board med både virksomhedsrepræsentanter, professorer og andre faglige eksperter.

Politiske fokusområder

Rådet for Grøn Omstilling har i 2024 arbejdet med en række sager. Her opsummeres nogle af de væsentligste indsatser:

Klimakrisen har i 2024 været en brændende platform, som har stået centralt i vores arbejde. Det politiske reformtempo i Danmark og andre lande er ikke højt nok, hvorfor der er betydelig risiko for, at klimakrisen forværres. RGO har arbejdet for at få løftet barren i Danmarks klimapolitik og sikre en langt hurtigere implementering.

Samtidig har RGO i parløb med vores europæiske grønne samarbejdsorganisationer arbejdet for at hæve EU's ambitioner i klima-, energi- og miljøpolitikken. Vi har også lavet flere hørings svar til udspil til ny EU-lovgivning, og vi har søgt med faglig viden, input og reformforslag at påvirke danske og europæiske beslutningstagere.

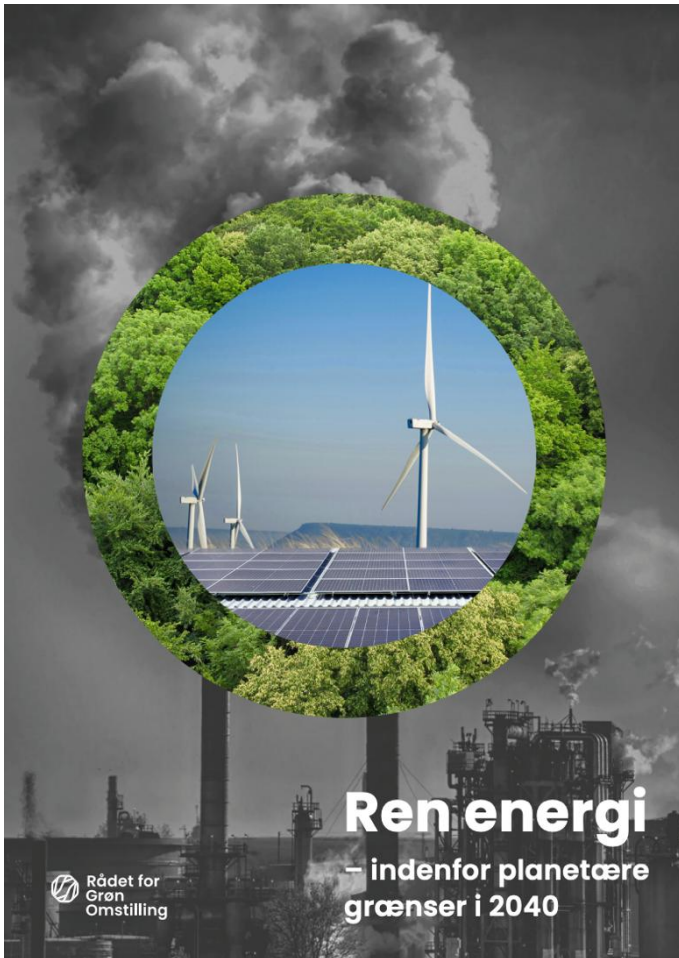
I Danmark såvel som i hele EU er den grønne omstilling under pres, da geopolitik, sikkerhed og

krig er begyndt at overtrumfe klima- og miljøpolitikken. I EU var vi i løbet af 2024 vidne til, at flere progressive lovforslag fra Kommissionen blev udvandet eller stoppet.

Energi: I Danmark står fossile brændsler bag over halvdelen af energiforbruget, og i EU er det mere end to tredjedele, hvilket forværrer klimakrisen. Selv om der stadig er alt for stor afhængighed af fossile brændsler, var der i EU et fald på 2,9 pct. i CO₂e-udledningerne i 2024, hvilket bl.a. skyldes, at der kom meget mere sol- og vindenergi i EU-landene.

RGO ønsker en meget hurtigere udfasning af de fossile brændsler og af statsstøtten til dem. RGO søger at stoppe salget af olie- og gasfyr, men i løbet af 2024 begyndte danskerne igen at købe nye gasfyr, selv om et flertal i Folketinget har besluttet, at de skal udfases i husholdningerne senest i 2035.

RGO har været aktiv i *Alliancen Vedvarende Energi*, der arbejder for en hurtigere udbygning med sol- og vindenergi på land. I alliancen indgår ud over RGO en bred vifte af organisationer som Dansk Erhverv, Vestas, Green Power Denmark, Eurowind Energy, Landbrug & Fødevarer, Norlys, European Energy, NRGi og Andel.

RGO har desuden presset på for at få en udfasning af træbaseret biomasse i kraftvarmesektoren og kritiseret, at staten giver statsstøtte til CO₂-fangst på biomasseanlæg (BECCS). Træfyrede biomasseanlæg bør ikke få statsstøtte til CO₂-fangst eller tjene penge på at videresælge oprindelsesgarantier.

Inden for fødevarer og bioressourcer har vi sat landbrugets påvirkning af havmiljøet højt på dagsordenen og været en aktiv del af debatten om en klimaafgift for landbruget, der blev

vedtaget i forbindelse med trepartsaftalen. Vi har skubbet på for at fremme agro-økologiske og regenerative løsninger i landbruget til gavn for både klima og miljø. Vi har været i dialog med den private sektor og grønne organisationer om fremtidens plantebaserede fødevarer og alternative proteiner.

Vi har deltaget aktivt i den offentlige debat om den alt for store udledning af næringsstoffer til havmiljøet. Vi har bl.a. siddet i Second Opinion-følgegruppen, som har været afgørende for det videnskabelige grundlag for politiske beslutninger. Og vi har sammen med andre organisationer klaget til EU-kommissionen over mulige direktivbrud pga. den store næringsstof-forurening og påvirkning af natur og økosystemer. Samtidig har vi udarbejdet et samlet forslag til, hvordan EU kan opbygge et nyt kvotehandelssystem for landbruget.

Vi har også rejst debatten om carbon farming, dvs. kulstoflagrende dyrkningsmetoder, og vi har samlet grønne organisationer til en fælles stemme om, at carbon farming bør sigte mod flere positive effekter end blot kulstoflagring. Vi har desuden været synlige i debatten om nye teknologiske virkemidler til landbruget, især ift. pyrolyse og biokul.

Vi har også siddet med i en følgegruppe, der gav faglige input til Svarer-ekspertudvalgets arbejde med en grøn skattereform, der præsenterede deres endelige rapport i februar 2024.

Transport: I 2024 fik vi flere sejre, og der blev indgået et bredt forlig i Folketinget om at hæve dieselaafgiften, og der blev afsat flere penge til en grøn omstilling af den tunge vejtransport. EU vedtog skærpede CO₂-krav til nye lastbiler og busser i EU, hvilket betyder, at 90 pct. af de nye lastbiler og busser, der sælges i 2040, skal være nulemission. Samtidig kom Euro 7-forordningen, som fastsætter emissionsgrænser for køretøjer og stiller krav til batteriers holdbarhed.

Det er vigtige fremskridt, men vi er langt fra i mål med at få elektrificeret vejtransporten. RGO arbejder på at få en slutdato for salget af nye

fossilbiler, men det er endnu ikke lykkedes at få politikerne til at træffe denne beslutning.

Alligevel er der grund til at glæde sig over, at RGO's mangeårige arbejde med at få elektrificeret vejtransporten for alvor er ved at bære frugt. 2024 blev et vendepunkt, hvor flertallet af danskere valgte elbiler ved køb af nye biler. Det er et socialt tippepunkt, og de strukturelle forudsætninger har også været til stede: Fordelagtige afgiftsfritagelser, flere nye elbils modeller på markedet og udbygningen af ladeinfrastrukturen. Det er godt, at danskerne har taget elbilsrevolutionen til sig, og det har reduceret de danske drivhusgasudledninger mærkbart.

Den grønne omstilling af lastbiler er gået markant hurtigere end forventet. Regeringens klimafremskrivning har før undervurderet potentialet, men markedsudviklingen har været positiv og svarer godt til RGO's egne fremskrivninger. RGO har også lavet et lobbyarbejde for at påvirke de store lastbilfabrikanter, herunder Volvo og Mercedes til at sætte ekstra fart på omstillingen til ellastbiler.

RGO har arbejdet tæt sammen med bl.a. Drivkraft Danmark om få opbygget et langt bedre og mere finmasket lynladenet, så der ikke er strukturelle begrænsninger for, at vognmænd udskifter diesellastbiler med eldrevne køretøjer.

Fly og skibe er stadig langt bagefter i den grønne omstilling. RGO har arbejdet for, at Danmark skal gå forrest med krav og sætte fart på fremstillingen af nye grønne brændstoffer, som fx e-metanol og e-ammoniak til skibe, og e-kerosen til fly. Vi har også arbejdet sammen med virksomheder og brancheorganisationer for at lægge pres på regeringen for at fremme denne omstilling.

Vi har i årets løb fulgt forhandlingerne i FNs søfartsorganisation, IMO, for at sikre en ambitiøs implementering af de vedtagne aftaler, så søfartens klimabelastning går mod nul omkring 2050. Her er det positivt, at bl.a. Mærsk har søsat store investeringer i grøn søfart, hvilket giver håb om, at klimabelastningen over tid kan nedbringes. Uden en hurtigere skalering og støtte til udvikling af billigere e-brændstoffer, er det svært at nå IMO's målsætning.

Cirkulært byggeri: I vores arbejde for at fremme en mere cirkulær økonomi har vi i årets løb bl.a. gjort en særlig indsats i forhold til byggeriet. RGO har i løbet af 2024 udarbejdet en større rapport og flere notater om, hvordan man kan gøre byggeriet mere cirkulært. Vi har været inviteret i Folketingets boligudvalg for sammen med Realдания at præsentere vores rapport om det cirkulære byggeri, og hvordan man kan fjerne en række snubletråde i lovgivningen. Vi har – herunder via workshops med en kreds af danske betonproducenter – søgt at få industrien til at implementere cirkulære forretningsmodeller og sikre et lavere klima- og ressourceaftryk.

RGO har desuden arbejdet for nye ambitiøse krav for indlejret CO₂. Det var her bl.a. et lille fremskridt, at et flertal i Folketinget i forsommeren 2024 indgik forlig om, at grænseværdien for nyt byggeri sænkes til 7,1 kg CO₂/kvm pr. 1. januar 2025. RGO havde dog gerne set – som også anbefalet af Reduction Roadmap – at grænseværdien var sat ned til 5,8 kg CO₂/kvm i 2025, så den om fem år kan nå helt ned på 0,3 kg CO₂/kvm.

Herudover har vi arbejdet for at fremme flere offentlige indkøb, og sammen med Dansk Erhverv, Dansk Industri, CONCITO, Miljømærkning Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, FSC DK, Den Grønne Ungdomsbevægelse, Klimabevægelsen og Etisk Handel Danmark lavede vi et fælles opråb til finansministeren om at lave en national strategi for flere grønne offentlige indkøb.

Råd, netværk & alliancer

Som en grøn løsningstank er det vigtigt for os at optræde som en ansvarlig civilsamfundsaktør, der bygger stærke alliancer og samler konstruktive koalitioner om at accelerere den grønne omstilling.

Vi har afholdt flere konferencer og offentlige møder, hvor vi i åben dialog med eksperter, politikere, virksomheder og andre nøgleaktører har søgt at fremme den grønne omstilling. Bl.a. holdt vi en meget succesfuld og velbesøgt havkonference på Christiansborg, hvor ministeren for grøn trepart, Jeppe Bruus, holdt åbningstalen. (Se foto ovenfor)

Vores tilgang som faktabaseret, analyserende og samarbejdende organisation har givet os et godt afsæt for at bringe vores grønne løsninger i spil i den offentlige debat.

Vi har i årets løb haft et utal af møder med beslutningstagere og embedsfolk for at bringe vores grønne viden ind på Christiansborg.

I 2024 har vi været med i diverse følgegrupper og netværk for at sikre politisk impact. (Se faktaboks næste side) Det er sket i en erkendelse af, at vi ofte får størst gennemslagskraft, når det lykkes at opbygge stærke netværke og alliancer om at løse konkrete udfordringer.

RGO har i 2024 deltaget i bl.a.:

- *Klimarådets dialogforum*
- *Følgegruppen til grøn skattereform*
- *Det Miljøøkonomiske Råd (for Forbrugerrådet Tænk)*
- *Rådet for Energieffektiv Omstilling*
- *Faglig Referencegruppe for Vandplanlægning*
- *Ekspertudvalget for kulstoffangst og -lagring i jordbruget*
- *Luftfartens klimapartnerskab*
- *Partnerskab for miljøfarlige stoffer*
- *Kemikalieforum (under Miljøministeriet)*
- *Biocidpanelet (under Miljøministeriet)*
- *Følgegruppe for udvidet producentansvar for emballage*
- *PFAS taskforcen*
- *Følgegruppe for Forbrugerrådet Tænk Kemi*
- *Energinets interessentforum*
- *Forsyningstilsynets kontaktudvalg*
- *Energiankenævnet (på vegne af Forbrugerrådet TÆNK)*
- *Strategisk netværk for PtX og standardisering*
- *Alliancen Vedvarende Energi*
- *Strateginetværket for bæredygtigt byggeri*
- *Byggepolitisk netværk*
- *Koordinationsudvalget for bæredygtigt byggeri*
- *92-gruppen*
- *Verdensnaturfondens præsidium*

Projekter

Rådet for Grøn Omstilling har i 2024 arbejdet på projekter om store miljø- og klimaudfordringer, hvor vi har udviklet nye løsningsforslag og drevet lobbyvirksomhed til gavn for den grønne omstilling. Her er lidt om enkelte af vores projekter:

- **Et rent hav for alle.** I dette havprojekt har vi haft fokus på tre centrale miljøudfordringer. Udledning af: a) næringsstoffer fra landbruget, b) skadelige kemikalier gennem vores spildevand og c) miljøskadelige stoffer fra skibes røggasrensning via såkaldte åbne skrubbere. Projektet er finansieret af VELUXFONDEN.
- **Grøn Varme i Danmark og EU.** RGO har arbejdet for udfasning af olie- og naturgasfyr, samt udfasning af den omfattende afbrænding af træbiomasse, i Danmark. I dialog med politikere, virksomheder, kommuner og energiselskaber ønsker vi at omstille og elektrificere varme-forsyningen fra Danmark til EU. Projektet er støttet af European Climate Foundation.
- **Elektriske lastbiler.** Udviklingen inden for batteri-teknologi går nu så hurtigt, at de helt tunge køretøjer også kan elektrificeres. Vi har haft succes med at udbrede viden om elektriske lastbiler og sikre gode rammevilkår for en hurtig grøn omstilling af lastbiler, og vi har sat et tydeligt aftryk på den danske forhandlingsposition i EU. Projektet er støttet af European Climate Foundation.
- **Sustainable food systems.** Vi har i 2024 kørt et europæisk projekt om, hvordan fremtidens bæredygtige fødevarer system kan udvikles i EU. Herunder har vi fokuseret på, hvordan man fremmer mere plantebaseret fødevarerproduktion, udvikler nye biosolutions og håndterer nye spørgsmål om carbon farming. Projektet adresserer de tværgående klima- og miljø-problemer i landbrugssektoren. Projektet er støttet af European Climate Foundation.
- **Grønne offentlige indkøb.** Vi har søgt at vise, hvordan man gennem fremsynede grønne offentlige indkøb kan dekarbonisere de energiintensive industrier – herunder stål og cement – ved direkte elektrificering. Dette projekt er støttet af European Climate Foundation.
- **Cirkulært byggeri.** En større kortlægning og analyse af barrierer, huller og mulige tiltag i dansk lovgivning i forhold til at understøtte og accelerere den cirkulære omstilling af byggeriet. Dette projekt er støttet af Realdania.
- **Cirkulær cement og beton.** I dette projekt, har vi haft en tæt dialog med danske beton- og cementvirksomheder, Vejdirektoratet, Metroselskaber, Region Hovedstaden og andre nøgleaktører for at få dem til at implementere cirkulære forretningsmodeller, og herunder også genanvendelse af beton. Dette projekt er støttet af Realdania.
- **PFAS i byggeriet.** I dette projekt zoomer vi ind på PFAS i byggematerialer og undersøger omfanget af det. Vi vil bl.a. sikre bedre offentlig kommunikation om PFAS ved renoveringer. Projektet – der er støttet af Grundejernes Investeringsfond og Realdania – laves i samarbejde med Teknologisk Institut, WSP Danmark, Henning Larsen Architects og Søren Jensen Rådgivende Ingeniørfirma.
- **Oplysning og debat om et grønt EU.** Vi har i 2024 fortsat vores arbejde på at formidle viden og skabe debat om de mange grønne reformer i EU. Det har vi bl.a. gjort gennem debatarrangementer og debatindlæg i landsdækkende medier. Projektet er støttet af Europacævnnet.
- **Grønt ungdomsakademi.** Sammen med Danmarks Naturfredningsforening og Dyrenes Beskyttelse har vi givet grøn oplysning og kurser til ungdomspolitikere fra hele det politiske spektrum. Projektet er støttet af Tuborgfondet og KR Foundation.

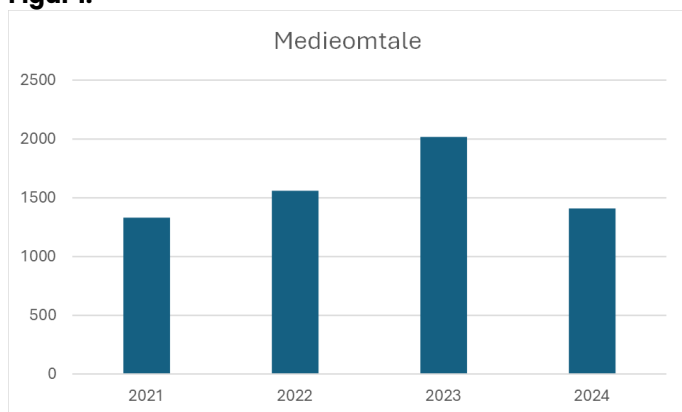
Kampagner og kommunikation

I vores kommunikation har vi søgt at være en positiv og proaktiv stemme for nye grønne løsninger og de mennesker, der tager et ejerskab for at folde løsningerne ud i praksis. Når vi er kritiske overfor den førte politik, har vi også en særlig forpligtelse til at komme med konstruktive løsninger til, hvordan man konkret kan accelerere den grønne omstilling.

I vores kommunikation og presseindsatser er vi relativt aktive på RGO's egne sociale medier og medieplatforme. Nogle gange trænger vi også igennem med vores budskaber via de traditionelle nyhedsmedier. Udviklingen har dog ikke været tilfredsstillende, og det hænger bl.a. sammen med, at vi har manglet ressourcer til at køre mere strategiske kommunikationskampagner.

I 2024 oplevede RGO en tilbagegang i antallet af omtaler i dansk presse. Samlet set blev det til lidt over 1400 medieomtaler i 2024, hvilket er et fald på knap 30 pct. (Se figur 1)

Figur 1:

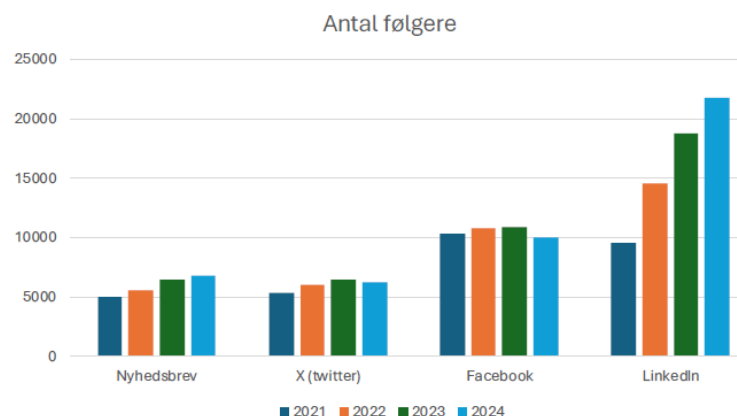
Vi skrev i årets løb en lang række debatindlæg, pressemeddelelser, høringssvar og publikationer. I forhold til 2023 blev der lavet et par større rapporter, men antallet af notater, debatindlæg og høringssvar endte lavere end året forinden.

Vi har haft sværere ved at få vores budskaber ud via de sociale medier. Vi er stadig til stede på X (tidligere Twitter), men en ændring af algoritmerne og en stigende emigration til andre sociale medieplatforme – som bl.a. Bluesky – har gjort det sværere at slå igennem med vores grønne budskaber. Vi har fået lidt færre følgere på Twitter. Vi har også nedprioriteret Facebook, hvilket har givet sig udslag i, at vi har færre følgere der.

Til gengæld har vi fortsat fremgangen på LinkedIn, hvor vi har lettere ved at nå nøglebeslutnings-tagere og faglige interessenter. LinkedIn er i dag vores primære SoMe-platform, hvor vi nu har næsten 22.000 følgere. (Se figur 2)

Antallet af abonnenter på vores nyhedsbrev er fortsat i fremgang, og vi har nu knap 7000 abonnenter, hvilket er et lille løft i forhold til året inden.

Figur 2:

Kompagnistræde 22, 3.
1208 København